

Murska Straža

Uredništvo in uprava v Gornji Radgoni,
Spodnji Griz št. 9, ptičje. — Telefon št. 7.

Plača in toži se v Gornji Radgoni.

Izhaja vsak četrtek zjutraj.

**Neodvisno glasilo
obmejnih Slovencev**

Naročnina znaša za celo leto 42 Din, za pol leta 21 Din, za četrt leta 11 Din, mesečno 5 Din. Inserati po dogovoru, sicer pa: mali oglasi do 20 besed 5 Din, za vsako nadaljno besedo 50 p več; vračuni se tudi predpisani davek.

14. številka.

Gornja Radgona, dne 3. aprila 1924.

VI. leto.

Za kaj se borimo?

„Mi vsi se borimo za gospodstvo; eni za gospodstvo cesarjevo, drugi za gospodstvo duhovščine in tretji za gospodstvo ljudstva.“ (Bismarck v drž. zboru 26. nov. 1869.)

Kaj je namen našega boja? Mnogi, premnogi, so nas krivo razumeli. Kdor pa je čital „Mursko Stražo“ od 1. aprila 1921 do danes, ta dobro ve, kaj je namen našega boja.

Veliki Bismarck je zapisal: „vsi se borimo za gospodstvo“. Res je. In če je res, zakaj bi lagali?! Vsa politika stoji pod znamenjem gesla, ki je postavljeno danes v zaglavje našega uvodnika.

1. „Eni se borijo za gospodstvo cesarjevo“... Ne smemo vzeti teh besed dobesedno; kajti cesarja nimamo. Beseda „cesar“ se lahko nadomesti z besedo „kralj“, „knez“ itd. To so nizke duše. Duše suženjskega pokoljenja. Včeraj je bila himna dneva: „Gut und Blut für unsern Kaiser, Gut und Blut für's Vaterland...“ Danes pa je: Bože pravde, Ti, što spase od propasti do sad nas... — Ako pa bi prišel recimo „Mohamedov sin“, kak sultan in se proglasil za suverena na Balkanu, takrat bi taisti entuziasti (o saj se poznamo po knofih!) peli navdušene himne sandalom turškega sultana. Je tako, ali ni tako?! — Ta kasta, klečeplazna in podrepna se bori „za gospodstvo cesarjevo“. Pri tem je nič ne moti, ako ima polna usta fraz o narodnem jedinstvu, obenem pa blagruje dinastije — „Glücksburg“, „Hohenzollern“, „Habsburg“, „Battenberg“ itd. To je doslednost! — Kaj vidijo v teh „dinastijah“? Prince in princezinje, kralje in kraljice, ki ne posegajo aktivno v politiko, skoro nič ne pomenijo, stanejo pa milijarde in milijarde ljudskega davka, ki se steka iz žuljev in znojov kmečkega in delavskega prebivalstva. Ta kasta je nam nasprotna.

2. Dalje pravi Bismarck „drugi za gospodstvo duhovščine“. — Dobro je razumel svoj čas, kakor da bi živel danes med nami. Toda v XX. stoletju ni več takozvanega srednjega veka, ni več inkvizicij, ni gorečih grmad in ne velja več načelo „Namen posveča sredstva“.

Mi načelno nismo proti veri. Tudi ni enega edinega stavka v vseh šestih letnikih našega živ-

ljenja (M. Str. izhaja od aprila 1919), ki bi govoril proti veri, katero smatramo kot temelj moralne kulture. Vera je fundament vsake pravilne vzgoje. — Edino v slučajih, kjer se je vera zlorabljala v politične svrhe, takrat smo tudi mi v imenu splošne morale rekli svojo besedo. In je zaleglo. — Kristus je rekel: „Ljubite se med seboj!“ — Kasta pa, katero je Bismarck omenil na drugem mestu, uči v imenu Kristovom: „Pokoljite se med seboj!“ Takšna profanacija! — Kraljestvo božje ni od tega sveta, pravi evangelij, zato je abotnost, stremeti za zemskim kraljestvom v občutno škodo „nebeškega kraljestva“, ki čaka od vekov vekov na svojo jasno razlago. — Misterij vere nam je svet, zato smatramo za lopova vsakogar, ki uganja z najvišjo etično institucijo, z vero, osobito s krščanstvom in njegovimi dogmami profano politično prostitucijo.

3. „... in tretji za gospodstvo ljudstva“. Tu je postaja. Ti-le „tretji“ smo mi. Državo sestavlja narod, ne pa par porodic ali pa celo ena dinastija ali pa kak — stan. Mi ljudje smo država. Ljudstvo je najvišji suverén, najvišja instanca; edino narod naj odloča o sebi, ne pa par izbranih satrapov in diktatorjev. Ker smatramo državo kot javno lastnino nas vseh („res publica“ — splošna, javna stvar), zato zahtevamo, da bodi najvišji zakonodajalec ljudstvo. Edino ono odločuj v važnih zadevah, o trajnih zakonih in važnih, obveznih ukrepih.

Iz tega spoznanja, ki se je rodilo že v časih „slavnih Habsburgov“ smo postali in ostali do danes — izrečiti republikanci, ki priznavajo edino ljudstvo kot najvišjega zakonodajalca. Kot Slovani in špecično kot Slovenci odklanjamo čisto tuje ali od naših krvolokov (Wilhelm Hohenzollern) izhajajoče dinastije, četudi so pomešane s slovansko krvjo; odklanjamo kot izživelu institucijo. — Velika sedanost je zabeležila v svetovno zgodovino, kako je padel prototip dinastične laži, turški prestol, kako so odšli gospoda Glücksburg iz Grške, kako se je Albanija odločila za republiko itd.

Za kaj se borimo? Za slovenstvo, človečanstvo, za veliko jugoslovansko federacijo in repu-

bliko. Proti vsem nasprotnikom bo naše delo lahko. Mi se ne bojimo.

Tromba lahko zapoje.

Ob koncu prvega četrletja.

Po bliskovo je minulo prvo četrletje novega leta in kljub raznim dogodkom, veselim in žalostnim se nam zdi, da je bilo komaj včeraj Novo leto.

Tudi četrletno se sklepajo računi, da se pregleda aktivnost in pasivnost delovanja in gospodarstva. Za nas je ta pregled uspehov s splošnem zelo razveseljiv ker zaznamuje napredek v težkih borbenih okoliščinah. Vse sile so napeli naši skriti in javni nasprotniki, da ubijejo list in onemogočijo njegov vpliv. Ves ta gnjev, vse te intrige, laži, krivice, vse to pa je bilo le olje na ogenj. — V prvem navalu je odpadlo nekaj naročnikov, očitno pod vplivom gnjusnih hujškarj, narastlo pa je podesetoreno število odpadlih in ne mine skoro dan, da bi se ne oglasil eden ali dva nova naročnika.

Tudi inserenti so se sami od sebe pomnožili, saj Vam to priča vsaka številka. Uspeh inseriranja je radi velike priljubljenosti lista vedno zagotovljen.

Ker pa vsako podjetje stane denar, posebno v teh dragih časih se ima tudi naš list, ki od svojega početka (1919) do danes ni imel zaslonbe v nobeni banki, stranki ali strankarski instituciji vzdrževati sam. Kljub vsakojakim oviram je bilo težavno delo vendarle izvršeno, četudi z neverjetnimi žrtvami posameznih sodelavcev. — Časopis, ki je bojno glasilo vseh, ki služijo resnici, iščejo pravice in ljubijo svoj narod — stane kakor vsaka vojna — denarja. Dohodki lista so: 1. naročnina, 2. oglasi.

Naročnina je silno malenkostna. Celo četrletje iznese komaj toliko, kolikor se plača v gostilni za en sam literček vina! In koliko je še grešnikov, ki list čitajo, pa ne plačajo! — Kar se tiče oglasov pa je naša oglasna tarifa v primeri z drugimi listi silno nizka. Poleg tega dovoljujemo stalnim inserentom večje popuste. To so torej dohodki lista.

Stroški lista pa so: 1. papir in tisk, 2. ekspedicija, 3. oglasna taksa, 4. poština, 5. uprava in čisto nazadnje uredništvo, ki ima zelo skromne zahteve in veliko stroškov za pisarno in poštine, večkrat tudi za vozne.

Da pridejo skromni dohodki v ravnotežje z neprimerno visokimi izdatki, smo prisiljeni zvišati naročnino za 10 dinarjev, kar pomeni toliko, da stane vsaka številka 80 para, ako se po pošti naroči, sicer pa 1 dinarček za številko.

Zato se gotovo ne bo nikdo upiral primakniti k naši upravičeni potrebi svotice, ki pravzaprav v primeri s protivrednostjo nič ne pomeni. — Pomislimo samo, kolikokrat po 10 dinarjev se vsako nedeljo zapije in pokadi!! Prosimo pa, da cenj.

naročniki obenem s poviškom vpošljejo tudi eventuelno zastalo naročnino!

Vsak naročnik naj se potruži, da pridobi vsaj se enega naročnika!

Program „Murske Straže“ itak vsi poznate. Krepko in brezobzirno udarja po zlu in korupciji in zastavlja svoje sile za politično samostojnost, za lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva. Vedno in dosledno zagovarja in brani vero, ki je temelj moralne kulture in poštene vzgoje. Lagali so vam, da piše „M. Straža“ proti veri, a na poziv, naj imenujejo en stavek, ki bi to laž dokazal, so obmolknili, kakor obmolgne lažnjivec pred hladnim obličjem resnice.

Zato, skupaj prijatelji, da bo velik del naših skrbi začasno odpravljen. Čaka nas še ogromno delo, ko bo narod stopil k volilni škrinjici in odločil svojo usodo. Takrat bo „M. Straža“ ostala na braniku za čiste življenske interese ponižanega in razžaljenega slovenskega ljudstva.

Prevrat 1918.

Prevratne dogodke v Mariboru in tik ob naši severni narodni meji na Štajerskem, v Prekmurju in v Mežiški dolini bom popisal v posebni knjigi. Pozive za podrobne podatke sem poslal osebam, katerih požrtvovalno delo iz onega časa mi je osebno znano. Morda sem nehoti koga pregledal. Kdor torej ni dobil takega poziva, pa se je vendar udeležil ob prevratu v gori omenjenem ozemlju osvobodjevalne akcije in bi hotel prispevati s kakršnimkoli poročilom iz one dobe, naj mi to naznani, da mu pošljem okrožnico z vprašanji.

Prevrat pa je seveda potresel na slov. Štajerskem, v Prekmurju in v Mežiški dolini tudi mesta in druge podeželske kraje, ki sicer niso bili v neposredni bližini današnje državne meje, a se je po odločnem nastopu našega življa v njih vendar mnogo izpremenilo nam na dobro. Dasi takim krajem vsled nedovoljnega gradiva ne kaže posebej obelodanjati svojega prevratnega dela bi bilo vendar škoda, da se pozabi požrtvovalni trud posameznika, ali cele občine. Tudi zadevna poročila po novinah iz prevratne dobe so večinoma pomanjkljiva in še ta zdaj iz spomina.

V dosego celotnega pregleda tukajšnjega prevratnega gibanja nameravam tudi to gradivo — seveda ako in kolikor ga pravočasno dobim — uplesti v istočasne zgodovinske dogodke na naši severni meji in prosim vse državne, občinske in župnijske urade, šolska vodstva, društva in sploh vse, ki želijo, da se njihovo delo očrta: naj pošljejo potrebne podatke na moj naslov v Maribor do 15. aprila 1924. Posebno naj poročevalci omenjajo prevzetja uradov, narodne svete, narodne straže, shode itd. Neobhodno potrebni so mi zapisniki in uradni spisi narodnih svetov. Po vporabi jih bom vrnil, ali pa — seveda z dovoljenjem lastnikov — oddal z drugim

dobljenim gradivom v hranitev „Zgodovinskemu društvu“ v Mariboru.

Poročila naj bodo popolnoma nepristranska in naj jih podpiše več oseb, ako le mogoče take, ki so sodelovale ob prevratu.

Dobrodošle mi bodo fotografije, slovenski in nasprotni tisk onega časa (letaki, lepaki, časopisi), sploh vse, kar je v zvezi z našim osvobojenjem.

Imena poročevalcev bom navedel v knjigi med viri.

GENERAL MAISTER.

RAZNE VESTI

DOMA IN PO SVETU

Novo vlado, ki pa ima faktično manjšino, smo dobili. Njeno življenje ne bo trajalo dolgo. S tem je državna kriza še povečana. V vladi so radikali s Pribečevićevimi demokrati. — Vsi poslanci HRSS so prišli v parlament, četudi še niso vsi mandati verificirani. — Stjepan Radić je bil po odhodu svojih poslancev v Beograd od odlične osebnosti pozvan iz Dunaja v London, kamor je že odpotoval. — Perzijskega šaha so odstavili. — Grška je proglašena za republiko. Dinastija Glücksburg je odstavljena. Vlada zagotavlja v svojem manifestu, da dobi ljudstvo popolno svobodo in suvereniteto. Uvede se senatorski sistem, uprava se decentralizira in uveljavi se proporcionalni volilni sistem. Sosednjimi državami hoče živeti v miru in dobrih odnosih. Povsod se svita... Monarhije izginjajo... Ljudska volja, ki jo vodi trezen razum, zmaga. — Tudi Albanija je proglašena za republiko. — V Franciji je zavladovala strašna druginja. Vlada je odredila obširne protimere. — Urednika „Gor. Straže“ g. Leop. Kemperla so zaprli, ker je baje razžalil preprijazne karabinjere. — Vladna „večina“ šteje 127, opozicijska sila pa 156 članov. — Povodnji se pojavljajo po celem svetu. Ponekod so narastle reke visoko nad normalno višino ter si ubrale druge struge. — Na Bavarskem so ukinili izredna ljudska sodišča, vsled česar se smrtna kazen z ustrelenjem nadomesti s kaznijo po žiljotini (franc. priprava za odsekavanje glave). — V Hitlerjevem procesu je dokazovanje zaključeno. Obsodba se razglasi te dni. (Glej najnovejši!) — Na Francoskem imajo tudi novo vlado s starim vladnim programom — Vlada Kemal-paše (Turška republika) je dobila soglasno zaupnico. — V naši armadi upeljuje poljedelski pouk. Vendar enkrat nekaj pametnega. — Na Goriškem je volilni boj na vrhuncu. Prirejajo se živahni shodi. Volitve

bodo 6. aprila — Sestanek kraljev na ljudske stroške se bo vršil letos poleti v Londonu. Sestanejo se angleški, španski, rumunski, italijanski in jugoslovanski kralji. — Celo Kumguzi, narodič od 8846 duš so dobili od sovjetske vlade avtonomijo. Dva milijona Slovencev pa je podjarmljenih v Avstriji, Italiji in Jugoslaviji. — V suhi Ameriki, kjer so napovedali alkohol hoi na nož je lansko leto umrlo samo na zastrupljenju z alkoholom nad 300 ljudi v enem samem mestu. — Ljubljanski občinski zastop bo najbrž razpuščen. — V Amalfiju (Italija) so zemeljski plazovi in skale zakrili nad 100 oseb in mnogo hiš. Rešilna akcija je zelo težka. — Japonski parnik „Tokufuka Maru“ je trčil ob nemški parnik „Heimdal“ in utonil. Človeških žrtev je precej. Le 12 so rešili. — Daiay — Lama, vrhovni cerkveni poglavar buddhistov (kitajska glavna vera, šteje več milijonov pripadnikov) je vsled raznih sporov pobegnil iz samostana Tašilumpo na angleško ozemlje. — Nemški poslanci, ki so se dosedaj slepo vdinjali velesrbski radikaliji so presli v opozicijo. Njih prošlost ni prevelika reklama za bodoče volitve.

ZANIMIVOSTI

Učiteljica — Katehet. Vsled pomankanja katoliških duhovnikov, je bila nastavljena v Kraljevem Gradcu neka učiteljica za katehetinjo. Pred konzistorijem je napravila skušnjo in prejema enake dohodke kakor moški kateheti.

Štirikratna morilka. Berlinska policija je prišla na sled nevarnemu zločinu. Dvaintridesetletna soproga nekega sodnega nadtajnika je bila osumljena štirikratnega umora, krive prisige, falzifikacije listin in verižništva ter vsled tega aretirana. Aretiranka je bivša bolniška strežnica. Obtožena je, da je svojega prvega moža, njegovega brata in njih mater zastrepila, svojega drugega moža pa ustrelila. Vse te umore je izvršila, da bi se polastila deščine svojih žrtev.

Bodoča vojna bo v zraku. Najnovejša statistika izkazuje, da ima Francija 1542 letal s 36.605 vojakov, Italija ima 720 letal s 11.000 mož, Anglija 599 vojaških letal s 30.215 mož, Češkoslovaška 228 vojaških letal s 3.426 mož posadke. Švica jih šteje 210 s 1200 mož, Belgija 189 s 1990 mož in Poljska 126 s 1700 mož posadke. Vendar pa te številke niso popolne, ker so se v zadnjih mesecih zračni kadri zelo pomnožili. Jugoslavija si je zgradila tovarno za vojaška letala v Novem Sadu. Tudi Romunija gradi takšno tovarno. Sovjetska Rusija ima ogromno letalsko armado. Bodoča vojna se bo tedaj

Ko z milom gresta tja po poti,
tri „čunke“ prišle so nasproti
in z milom „ZLATOROG“ sta brata
oprala pujske vsega blata.

Pazite pri nakupu, da se vam izroči pristno „Zlatorog“ milo!

(Nadaljevanje sledi.)

DOPISI

Gornja Radgona. (Lokalna kronika.) V našem uredništvu je bila zopet izvršena hišna preiskava, to je druga v kratkem času. Sodišče odredi hišno preiskavo radi trdovratne molčečnosti urednika, ki si je svest uredniške tajnosti. Razun malenkostnih beležk, ki se sporne zadeve niti ne tičejo ni mogla od pol 6. do pol 7. ure trajajoča hišna preiskava ničesar najti. Sodišče bi moralo v ožigled znane trdovratne molčečnosti urednika (glede dopisnikov) že vedeti, da je vsak „uspeh“ že a priori izključen. — Uredniški prostori „Murske Straže“ se ne nahajajo več v prostorih tiskarne Panonije, ampak v zasebnem stanovanju urednika, grad Fünfkirchen (nasproti Posojilnice in gostilne Karbaš). Uprava (računski oz. gospodarski oddelek, oglasi itd.) se nahaja v poslopiju tiskarne. — Mura narašča radi spomladanskega talnega vremena. Bati se je, da stopi iz svojih bregov. Nujno rabimo v svrhu vezave za arhiv in kroniko lista sledeče manjka-joče številke „Murske Straže“ letnik 1920, št. 3, 24, (30, 31) in 34; dalje od letnika 1921 št. 35 in 36 ter od letnika 1922 samo 37. številko. Kdor bi katero navedenih številk imel se uljudno naproša, da nam iste proti event. odškodnini odstopi. — Davčnemu oblastvu: Mi poznamo pravilnik št. 116, čl. 25 in tarifno postavko 5 (ur. list št. 113) zato se čudimo, da se zahteva za pojasnilo o davčnih vprašanjih, ki se je dalo ustmeno taksa Din 20,—, kateri znesek danes že nekaj predstavlja. Kam gre denar ni naj pojasnijo gg. uradniki tukajšnje davkarije. Drugič pride drugo vprašanje. — Prizadeti. — Obrtna zadržuga II. skupine ima v nedeljo,

Kolečka Ivanovič:

Študentje.

(Novela.)

(Nadaljevanje.)

Čoln je kmalu izginil v temnih sencah ob obrežju. Počasni korakov, s težko vestjo in potrjim srcem je šel Kovač po visokem obrežju proti mestu. Takrat je nekaj zatrepetalo, nekaj mogočnega je planilo na dan in valovalo po zraku; na stolpu je težko udaril zvon, zadonelo je nekako čudno, klikujoče in proseče; zopet enkrat in potem še večkrat; nekje je gorelo. Danilo se je vzbudil iz premišljevanja in pogledal okoli. Ne daleč od prvega mosta se je dvigal plamen skozi streho, gorelo je s tistim strašno rdečim plamenom, ki napravi obraze tako čudne, krvoželjne; gorelo je visoko gor pod hladno, modro nebo ter ga barvalo s tajinstveno krvavo barvo, ne s tisto lepo rdečo, katero opazujemo pri zatonu solnca; zraven je prasketalo in pokalo. Težek, gost, oljnat dim se je valil nad plameni in zakrival luno, da se je samo včasih prikazala in rahlo obsijala zemljo...

— Vojašnica gori; si je mislil.

Zunaj okoli poslopja so stali vojaki z nasajenimi bodali in niso nikogar pustili v bližino, kajti tam je vsak

čas eksplodiral zaboj patron in z velikim pokom spremljal enakomerno prasketanje lesa. Čez ulico pa je bilo položeno polno cevi, od katerih je curela voda. V drugem kotu pa je delal parni stroj z velikim hrupom in piskanjem, kot da se misli sedaj in sedaj razleteti. Preko mosta so drveli ljudje v velikih skupinah, se križali, kričali in tresli. Pri vsakem poku se je razlegel tanek ženski krik; vse se je balo, toda gledali so.

Oglasi se v noč glasek neke deklice:

— Vi gospod, veste mogoče, kdo je užgal?

— O, Vi gospodična tudi tu? Nevarno je, ne; tega pa ne vem.

— A, še to vama ni znano? je dejala debela sosedja — meni pa je, meni, študenti, kuga jih naj pobere, neki zatelebani boljševiki.

— Komunisti? Mogoče, od Vidovdana se že s policijo tepejo.

— Kaj ne, da bi jih bilo treba obesiti?

— Je že dobro tetka. Moj Bog, sedaj je počilo! Pojdimos gospodična proč od tod.

— Ne, ne grem, toda ubogi so vendarle tile ljudje, saj...

V tem je Kovač odšel, čez most so drveli ljudje in se stiskali, tako,

da je Kovač komaj prišel čez. Vsi so govorili o zločincih, banditih, tako, da mu tekel nenavadno bodeč znoj s čela. Po mestu so ugasnile luči in po ulicah je bila tema, električna žica je pregorela. Hiše so sanjale, okna so bila temna, le ona v višjih nadstropjih so se lesketala v luninem svitu, ki je postajal zdaj svetlejši, zdaj bledejši, včasih pa čisto zatemnel. Tu in tam je cvrčal kakšen cvrček, ali se je utnila kaka zvezda; listje je na drevju šumelo vedno enakomerno in tiho... Tam na obzorju pa se je dvigala rdeča zarja, ki je sevala s svojim čudnim svitom. Strehe pred njo so bile rdeče ter posejane z raznimi figurami, ki so se rezale in spakovale v svoji krvavi podobi. Ljudje na mostu so bili čudni, so se premikali, dvigali, padali in izgledali so kakor da se pobijajo. Kovač je pogledal nazaj in se prestrašil, zdelo se mu je, da segajo po orožju ter kažejo za njim. Oni so vrveli in skakali in mahali z rokami; cela masa se je zibala, kot klasje v vetru in gledala s izbuljenimi, žarečimi očmi. On pa je tekel in se ni oziral; nasproti mu je prišel človek, oba sta se zaletela drug v drugega, nato odskočila in vsak je nekaj zamrmral.

— Bivol, neotesani!

— A, ti Muki?

— Danilo ti govori?

Več nista govorila, šla sta naprej, naprej. Nekaj neznanega jima je ležalo v duši in zato sta hitela. Kovač je zvonil dolgo časa, predno je prišel stari, grbavi hišnik in otvoril vrata. Po stopnicah je bilo temno, skozi okno pa je žarela ona čudna rdeča zarja in se igrala na nasprotni steni. Povsod je dihal motna sopara, ki je dušila. Vse je dišalo po nečem čudnem, žarečem, kar je moralo biti skrito nekje v temnem koridoru in čakalo v kakem kotu. Čisto neslišno je stopal, se oprijemal stene ter odklenil vrata svoje sobe. In glej; na oknu je videl obrise pravokotnikov v blede barvi ter se razveselil, legel v posteljo in gledal skozi okno. Zunaj je sijala luna in odsevala od zidu onkraj ulice, nad hišami se je pa dvigalo modro, z zvezdami posejano nebo.

Tudi tu mora biti tisti pogoriščni duh, si je mislil. Prav v tistem trenutku je zadišalo po ognju, po smodniku in zvezde so otemnele, hiše zunaj so postale krive, mize in stoli so imeli vijugaste noge. Še postelja je postala drugačna, zveržena in vroča. Odejo je vrgel na tla, se obrnil od okna in zamrmral:

(Dalje prihodnjič.)

POLITIČNI PREGLED

Stjepana Radića,

dne 6. t. m. svoj redni uradni dan v gostilni A. Horvat. Začetek ob 8., konec ob 12. uri. Dnevni red: Sprejemanje učencev in uproščenje vajencev, ki so svojo učno dobo dovršili. — Fr. Jančar m. p. načelnik. — Za konjsko dirko v Ljutomeru se zbirajo prispevki. V interesu konjereje je, ako premožnejši čimveč prispevajo, da zamorejo biti dobri konjerejci nagrajeni. Zbirko vodi g. Al. Jurša, navdušen konjerejec in dirkač.

Gornja Radgona. (Okolica.) Spoštovani naši obmejni stražniki, so povsem hvale vredni možje, kakor sem se sam prepričal dne 19. t. m. na dan sv. Jožefa, ko so spremljali na zadnji poti pokojnega Jožefa Klobasa, blagega mladeniča, ki je umrl v bolnici mesta Radgone. Ko truplo pripeljejo na most, da ga popeljejo na našo stran, so mu takoj naši sosednji nemški stražniki izkazali zadnjo čast kakor se spodobi, hvalo njim. Ko pa dospelo pogrebci do naše slavne obmejne straže, je kar začel naš dičen finančnik se prigibati proti mrlškemu vozu, in si ogledovati, če gotovo peljajo umrlega. (Saj zato ima svoj zakonski predpis, ki ga mora izvršiti. Op. uredn.) Mogoče se je naš strogo natančen finančnik mislil, da peljajo poln mrlški voz vžgalic ali sladkorja iz Nemške Avstrije? (Se je tudi že zgodilo ob mejah. Op. ur.) In tudi naši nad vse spoštovanja vredni stražniki, ki so tistokrat stražili, niso bili tako dobri, da bi svojemu pokojnemu sodržavljanu izkazali poslednjo čast, kakor so to storili nemški obmejni stražniki, ki se vedno vzorno in taktno obnašajo. Svetova! bi torej tistim možem naše straže, ki so tistokrat stražili in vsem ostalim, naj gredo po mostu naprej k nemški straži učiti se takta, ki jim zelo primanjkuje. Bog daj rajnemu večni mir in pokoj, našim stražnikom, kateri so ob času prevoza stražili pa naj drugokrat pripeljejo primerno količino dostojnosti, da bodo ob mrlškem vozu in po pregledu istega znali izkazati čast mrlšču, kakor se to spodobi in je predpisano. Posebno pa, če je pokojnik naš sodržavljan. — D. Serbec, opazovalec na mostu.

Ormož. Kaj je g. Bende zagrešil pred 12 leti v Ormožu? Na praznik sv. Marka, ko so Črnogorci zavzeli Škadar je izobesil raz posojilniške hiše srbsko zastavo (obrnjeno barve slovenske trobojnice) in črnozolti petolizniki, ki so danes besni živjokričači, so ga naznanili. Pri dr. Geršakovi posojilnici je odkril velikopetno lumparijo, o katerih hranimo še pisma in akte, ako koga zanima. Potem se je baval v svojo zabavo s špiritizmom in se branil proti „Štajercu“, ki ga je zmerjal za „privandranega kranjca“ in mu dal druge, mariborskim maniram precej slične naslove. To je zakrivil in društveno je deloval, kar najdete lahko v „Slovincu“ leta

PALMA

GUMIJEVE PETE IN GUMIJEVE PODPLATE

nosijo deca in odrastli, ker so isti trajni, poceni in ugodni za nošenje

ki so ga razni elementi napadali ter naperili proti njemu sistematizirano gonjo, ki je še pametne ljudi spravila s tira — sedaj hvalijo in upoštevajo. To pa je strah pred najbližjo bodočnostjo, ko bo govoril — narod. — Republikanska misel, ki ima svojo jedro v kmečkih in delavskih slojih (tudi uradnik je delavec!) slavi svoj triumf. Narod bo obsodil absolutizem in satrapizem ravnotako kakor vse one, ki so med narodom slepomišli z avtonomijo in republiko pa tudi obenem blagovali monarhijo in kulicili centralizmu.

Program Radičeve stranke.

„Wiener Morgen Zeitung“ je te dni prinesla Radičevo izjavo, da si je njegova stranka postavila kot nalogo, podpirati vlade, ki se bodo borile proti vsaki korupciji, in odpraviti vsako nasilno politiko. Radičeva stranka noče nobene revolucije in se hoče boriti z ustavnimi sredstvi. Zahteva pa svobodne nove volitve in rešitev vseh spornih notranjih vprašanj potom plebiscita.

1912/3; dasi je bil samo za kratek čas komandiran v Ormož, si je pridobil naklonjenost vsakega poštenega Slovenca. Črnozolti petolizci od takrat ga še danes sovražijo, ker je bil že pred 12 leti navdušen Jugoslovian in energičen kulturni delavec.

Revizija vseh inozemcev, ki so zaposleni v industriji in obrti. Po ukazu gosp. Ministra za socialno politiko z dne 18. t. m. R. br. 147 se pozivljajo vsa podjetja in male obrti, ki zaposlujejo inozemce, naj predložijo najkasneje do 4. aprila t. l. seznam tujih državljanov, katere zaposlujejo. Seznam mora vsebovati: 1. Ime in priimek. 2. Rojstno leto in kraj. 3. Dan nastopa službe. 4. Katera oblast je izdala dovoljenje za bivanje oz. zaposlenje ter za katero dobo. Navesti je tudi štev. odloka in datum. 5. Kakšno delo opravljajo. 6. Državljanstvo in narodnost. Ta seznam je treba predložiti tukajšnji inšpekciji v treh izvodih do najkasneje 4. aprila t. l. Inšpekcija dela bode napravila v zmislu zgoraj cit. ukaza revizijo in bode v slučaju, da ne bi bil dotični inozemec dovoljenja ministrstva za socialno politiko oz. če se bi ugotovilo, da je drugače zaposlen kot navedeno v dovoljenju, se bode podjetje kaznovalo radi kršenja § 103 zakona o zaščiti delavcev po § 123 t. 10 cit. zakona na globo do 3000 Din in se bode dotičnemu inozemcu prepovedalo nadaljno zaposlenje ter izročilo politični oblasti v izvršenje. Podjetja, ki so naprosila za tubivanje inozemcev in nimajo še rešitve, morajo predložiti potrdilo politične oblasti kjer so predložili prošnjo. — Inšpekcija dela v Mariboru, dne 27. marca 1924. št. 300/T.

Fantje, pozor! Rapis. IV. Pešadijska podoficirska šola v Zagrebu sprejema 5. maja tega leta gojence iz meščanstva in iz vojske. Kandidat iz meščanstva mora izpolniti sledeče pogoje in podniti sledeče dokumente: 1. Da je državljan Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, kar dokazuje z domovinskim listom. 2. Da ni mlajši od 17 niti starejši od 21 let, kar dokazuje krstnim listom ali pa potrdilom, ki ga podpišeta 2 meščana in potrdi županstvo. 3. Da je dokončal najmanj ljudsko šolo, kar dokazuje z šolskim spričevalom. 4. Če kandidat ne prihaja neposredno iz šole, mora z nprstvenim spričevalom dokazati, da je dobrega vladanja in da ni sodnijsko

Mnogo rezervnih častnikov

Slovencev so povišali zadnji čas, dasi bi to že morali davno storiti. Tik pred volitvami pri nas dežuje povišanj, napredovanj in ordenov, kar jasno kaže, kako smešna je politika srednjeveškega cesarskega sistema, ki „po najvišji milosti“ povišuje šarže in nje „ordene“, da si eventualno pridobi umetne patriote. Pomirite rajše krulče želodce uboge uradniške raje in jih pustite v kaplarskih činih, se nihče ne bo jokaj. Prišel je zopet 1. april in marsikateri „k. k. Reservehauptmann“, danes rezervni kapetan prve ali druge klase — čuti, kako mu je pajek napredel mreže po njegovem drobovju.

Nikola Pašić

je ostal brez garancij za volilni mandat. — V Davidoviću, enem najboljših demokratskih politikov ima hudo konkurenco. — Nekateri ugledni radikali, katerim se je politika nasilja zagabila so izstopili iz radikalnega kluba. — Pašić, ki apelira na narod, naj on razsodi — bo prišel na svoj račun. Res: Svaka sila do vremena.

kaznovan, kar potrjuje županstvo oz. policijska oblast. 5. Da ima dovoljenje od starišev ali pa varuha, da sme vstopiti v šolo, katero potrjuje županstvo oziroma policijska oblast. 6. Da ni oženjen, kar potrjuje potrdilom od cerkvene oblasti ali pa županstva. Kandidati iz meščanstva prijavljajo se preko komandanta vojnega okruha, na katerega teritoriji živijo, oni iz Zagreba neposredno komandantu šole. Lastnoročno napisano prošnjo za sprejem v šolo kandidati izjavljajo, da pristanejo na vse pogoje predpisane v „Uredbi o podoficirskim školama u stalnom kadru“ a k tej prošnji pilože vse predpisane dokumente. Prošnja in vsi dokumenti morajo biti kolekovani po Zakonu o kolekovanju. Kandidat iz vojske mora izpolniti sledeče pogoje: 1. Da je dovršil regrutsko šolo. 2. Da je od njegove komande priporočen kot dober vojak. 3. Da ni bil niti pod sodnijsko preiskavo, niti obsojen. 4. Da je dovoljno pismen. 5. Da ni oženjen. 6. Da ni starejši od 23 let. 7. Če še ni navršil 21 let mora imeti dovoljenje od starišev ali varuha, da sme stopiti v šolo, katero mora biti od županstva potrjeno. Kandidat iz vojske javlja se po članu 18. Uredbe o podoficirskim školama (S. V. L. št. 2 1924). Prošnje vseh kandidatov sprejemajo se od danes pa od 30. aprila t. l. Vendar je potrebno prošnje poslati čimprej, tako da bi se imelo dovolj časa jih popraviti v slučaju, če bi se kandidatom vrnila na dopolnitev radi pomanjklivosti ali nepravilnosti. Prijavljeni kandidati, ki izpolnijo pogoje, dobijo pri pristojnem vojnem okrogu brezplačne vozne listke za pot do Zagreba. Vsi prijavljeni kandidati, katerih prošnje ne bodo vrnjene iz te komande, so uvrščeni med kandidate ter morajo vsled tega osebno priti in se javiti komandantu šole v Zagrebu dne 5. maja t. l. ob 7. uri zjutraj zdravniškega pregleda in rešitve o sprejemu v šolo. Kandidatom ni potrebno čakati posebnega poziva za prihod, temveč se imajo pravočasno javiti komandantu svojega vojnega okruha, od katerega dobijo brezplačno karto za vožnjo. Te brezplačne karte bodo komandanti vojnih okruha izdajali samo onim kandidatom, katerih dokumenti ne bodo vrnjeni iz te šole. Kandidati, kateri ne bodo sprejeti, dobijo od te komande brezplačno karto za vrnitev domov.

Vsi kandidati morajo pred odhodom v šolo urediti svoje obiteljske zadeve, ker po sprejemu takoj v isti ostanejo. Šolski tečaj traja dve leti. Po končanem tečaju se gojenci razvrste v pohotne polke kot podoficiri podnadredniki, kjer služijo dalje za povišanje. Po novem Zakonu o Ustrojstvu Vojske so podoficiri zelo dobro plačani, tako n. pr. naredniki vodniki imajo lahko letne plače do 10.980 Din in poleg stanovanja, hrane in obleke še doklade na draginjo. Oženjeni podoficiri imajo poleg plače še doklade na stanovanja, doklade na sebe in svojo obitelj. Podoficiri imajo tudi pravico na pokojnino, katere more doseči višino plače v aktivni službi. Po novem zakonu vsak dober, priden in sposoben podoficir lahko postane tudi oficir in v oficirskem činu lahko napreduje do čina polkovnika. Iz pisarne štaba Komande IV. Pešadijske Podoficirske šole. Št. 742 od 2. marca 1924 v Zagrebu.

Najnovejše vesti.

(Na podlagi izv. poročil M. Str.)

V Hitlerjevem procesu

se je 1. t. m. izrekla obsodba, po kateri je Ludendorff oproščen, medtem ko so dobili Hitler, Pöhner, Krichel in dr. Weber radi veleizdaje po 5 let trdnjavskega zapora. Drugi so bobili manjše kazni. Vsi so obsojeni v povrnitev stroškov.

Skupščina v Beogradu

je odgojena. Najbrž se vrši še samo ena seja, nakar je slava sedanje skupščine postala preteklost.

Lord Curzonov svak

Oswald Mosley je prijavil svoj vstop v Macdonaldovo Labour Party, kar vzbuja splošno pozornost.

Velikanske povodnji

so izbruhnile na vzhodnem Slovaškem in v Karpatski Rusiji. Ponokod so železn. zveze pretrgane.

V Nemčiji

se je začela grozna volilna borba. Kandidatje so že proglašeni.

Vulkan Stromboli

je začel včeraj (1. aprila) strašno bruhati. Goreča lava teče proti morju.

Vrednost tujega denarja.

Zagrebska borza od 3. aprila 1924.

1 dolar	80 Din	50 para
100 avstrijskih kron	—	11 „
1 čehosl. krona	2	39 „
1 engl. funt	346	50 „
1 ital. lira	3	52 „
48 milijard nem. mark	1	— „
100 madž. kron	—	10 „
1 franc. frank	4	47 „
1 cekin 20 kron	300	— „
1 švicar. frank	14	15 „
1 rumun. lei	—	40 „

Čuvajmo materi Sloveniji slovensko lice!

Za-Za-pom-

ni si sosedu kar ti povem ako rabiš **volneno blago** za ženske in suknjo za moške obleke, tiskanine (druck) cefir, belo, rujavo ali pisano platno ter sploh kaj manufakturne robe, pojdi kupit v veletrgovino R. Stermecki v Celju kjer mi vsi kupujemo in kjer je največja zaloga in najnižje cene. Trgovci engros cene. Genihl zastoj.

HRANILNICA IN POSOJILNICA v RADINCIH

Č. Z. Z. N. Z.

obrestuje vloge po najvišji obrestni meri

daje raznovrstna posojila in izplačuje dvige brez odpovedi.

račun ček. urada št. 12.108

Cena žita.

Čakovec, 3. aprila 1924.

Pšenica I-a vrste	od K 1100 do 1700 po q
Pšenica II-a vrste	" " 900 " 800 " "
Zito rž	" " 800 " 820 " "
Kuruza	" " 900 " 930 " "
Ječmen	" " 1000 " 1100 " "
Zob	" " 900 " 950 " "
Fižol pisani	" " 1400 " 1450 " "
" črešnjevi	" " 1600 " 1700 " "
" beli	" " 1700 " 1500 " "

ZABAVNI KOT

Pomota.

Bojazljiv mladenič (snubač, reče bogati vdovi, ki ima lepo hčer): Draga gospa Mlinarjeva! Samo od vas je odvisno, ali bom srečen v življenju ali nesrečen. Dajte mi pravico, delati za vašo hčerko, pravico, odstraniti vse moreče skrbi iz vašega srca, pravico, napraviti njej dom, pol solnčne jasnine...

Vdova: Predragi! Kako dolgo sem že želela svojemu ljubljenu otroku — takega očeta!

Edina na svetu.

— Jaz čujem, da hočete Vašo srčkanu strojepisko poročiti. Čestitam, gospod, kolega!

— Hvala. Ona je namreč edina ženska na tem grešnem svetu, ženska, ki si pusti od mene kaj — diktirati!

Ljubezen in pečenka.

— Da, takrat, ljubi Viktor, si me ljubil. Dobro se spominjam, ko sva

sedela v vrtni lopi vsa srečna in blazena in južnala pečenko. Po vsakem grizljaju si mi dal poljubček. Štela sem jih, štela natančno: bilo jih je 45.

— Dragica, to je sedaj nemogoče. Saj veš, kako male so pečenke!

UREDNIKOVA POŠTA

(Od 27. marca.)

Ormož. Je že v „poglavju o trhli veji“ (zadnji uvodnik), zato ni vredno zadeve znova zmešati. Članek je vzbudil odobravanje in tudi ogorčenje, da si sem jasno povedal, da bi ves Izrael padel po meni, ako bi jaz začel raziskovati razne romane, kar pa mi niti v glavo ne pade. Drugo pismo. — Dopisnik „Avtonomista“ Križevci. Pošljite nam poročila v svrhu važnega skupnega dela. — Apače. Pridite osebno. Sem sedaj stalno doma. — Raznim. Pišite pridno. Kar vam je nejasno, dvoumno ali se vam zdi krivično ali nepravilno — vse sporočite. Dopise, ki zadevajo osebe tega ali onega stanu podkrepite z dokazi. Le tako se zamore resnica uveljaviti.

(Od 3. aprila.)

Gornja Radgona. Izročeno orožništvu. O stvari še spregovorimo. — Slatina Radinci. Je dobro. — Glede organizacije pismo. — Apače. Le osebno; prihod bom javil pravočasno. — Križevci. Ako bo potrebno, pride. Nekaj drugega! — Ormož. Jim bomo že zakurili. Ne opešajte v delu vsi enakomisleči! — Dolnja Lendava. Dotični dopis je bil mistificiran. Krivica, storjena nevede, se bo popravila. — Ljutomer. Podatkov je dovolj. Kljub hišnim preiskavam v tiskovnih pravih je ves material že davno izven Gornje Radgone na kompetentnem mestu. O vseh malverzacijah izide poseben članek. Prizadeti si ob odkritju razmer na posestvu Ahrenberg ni upal reagirati, kar pomeni dovolj! — Maribor. Še kaj! Pa kratko naj bo po vzorcu rubrike „Doma in po svetu“. — M. Sobota. Sledi pismo. Ni vredno odgovora in škoda črniti. — Vsem. Neobjavljeni dopisi pridejo po možnosti.

Lastnik, izdajatelj, glavni in odgovorni urednik: Roman Bendé, novinar. Tisk: Tiskarna Panonija v Gornji Radgoni

Častna izjava.

Podpisani obžalujem neresnično govorjenje v moji pijanosti zoper gostilničarja g. Pučka, da je imenovani ukradeno meso kupoval od vajencev g. Vaupotič-a. Prosim ga tem potom odpustčanja.

NASOVA, dne 27. marca 1924.

Franc Žagovec.

Naročajte Mursko Stražo

Barvajte piruhe le z

Na novo dospelo!

Pomladno in poletno blago!

Na novo dospelo!

Sukno za moške, volneno blago za ženske obleke od najcenejših do najboljših vrst. Velika izbira svilnatih robcev, prvovrstnega zešitega perila in čevljev vseh vrst. — Kupujejo se jajca, maslo in vsi poljski pridelki vedno po najboljših dnevnih cenah. — Prepričajte se o cenah in oglejte si zalogo trgovine

FRANC SENČAR, LJUTOMER in MALA NEDELJA

Na novo dospelo!

Prvovrstna banatska moka za Veliko noč. Pri odvzetju celih vreč znatno znižane cene. Trgovci, peki in kramarji dobijo brezkonkurenčne prednostne cene. Vse druge vrste moke in tudi sol, riž cement itd. imam vedno v zalogi.

I. Škerlec m. p., G. Radgona.

IVAN KOVAČIČ

MARIBOR
Koroška cesta št. 10 PREJ V RADGONI nasproti Civilove tisk.

Velika zaloga stekla porcelana, šipe za okna, ogledala, vsakovrstne posode, svetilke itd. Vse po najnižji ceni. Točna in solidna postrežba

Poskusite in prepričajte se!

MALI OGLASI

Do 20 besed 8 Din, vsaka nadaljna beseda 50 para več.

Enostolpna Petitersta ali njen prostor 1 Din 50 p.

Lepo malo, posestvo,

zidana hiša z gospodarskim poslopjem. Vinograd, sadovnjak, njiva, travnik, pašnik in gozd. Vse zraven pošte in cerkve pri Mali Nedelji se proda. Več pove Vatro Kosi, Makole, p. Poljčane.

Harmonika na 3 rede se takoj poceni proda. Vprašati v upravi „Murske Straže“

Hlapca pridnega, vestnega sprejemem takoj. Plačilo po dogovoru. — KARL SCHMIED G. Radgona.

Pohištvo skoraj novo se odda takoj po primerni ceni. Vprašati na upravo pod „Pohištvo“.

Stavbeni prostor

z lepim vrtom na najlepšem prostoru tik cerkve v Gornji Radgoni, se takoj proda. Vpraša se pri Ivan Kovačič, Maribor, Koroška cesta 10.

Strojepisni pouk

daje Hilda Kovač, Maribor, Krekova ul. 6.

Na prodaj več jaggedovih hlobov za deske. Več pove g. Stane Cividini, brivec Gornja Radgona.

Prihraniš najmanj 15% denarja, če kupiš deske, late, tesan les, apno, cement, cementne izdelke, priprav za studence, železo, pleh, žičnike itd. le pri domačinu V. Bratina, Križevci pri Ljutomeru.

Gostilna in mesarija na prometni točki, vrtom, 3 orale zemlje, gospodarsko poslopje vse v dobrem stanju in s popolnim inventarjem se radi družinskih razmer poceni proda iz proste roke. Posredovalci izključeni. Vprašati direktno pri pos. Ivanu Vaupotič, gost. in mesarju Podgrad, G. Radgona

Starejšo sobarico zanesljivo in pridno išče za takoj. Poudbe na hotel Sterman Ljutomer.

Posamezni pouk

v knjigovodstvu, korespondenci in stenografiji daje Kovač, Maribor, Krekova ul. 6.

KUPUJTE

Vaše potrebščine novodobnega spomladanskega in letnega blaga vseh vrst pri znani domači trgovini

Jožef Farkaš, Sv. Jurij ob Ščavnici

Priporoča poljska in vrtna semena, pristno deteljino seme in najboljše Weickerske molike. Kupuja jajca, maslo, buter, fižol vedno po najvišjih dnevnih cenah.

OBRTNA BANKA, PODRUŽNICA V LJUTOMERU

Tel. Interurb. št. 2 izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje Rač. ček. št. 12.1726